

відповідній реалізації прав [6, с. 157]. Способами захисту прав та свобод людини і громадянина є : виконання судових рішень, діяльність виконавчої гілки влади та відповідних органами місцевого самоврядування, звернення до уповноважених державних органів і посадових осіб та органів місцевого самоврядування, вимагання дотримання свого права через суспільні організації (громадські правозахисні організації, об'єднання громадян) шляхом звертання в місцеві засоби масової інформації, публічні звернення, організацій акцій протесту.

Список використаних джерел:

1. Текст Загальної декларації прав людини // Чинне міжнародне право. Т. 2. М., 1996. - С. 95
2. Кушніренко О.Г., Слінько Т.М. Права і свободи людини та громадянина : Навч. Посібник. – Х.: Факт, 2001. - С. 154
3. Відомості Верховної Ради (ВВР), 1996, №30. - С. 141
4. Совгіря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України: Навч. Посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – С.632
5. О. Ф. Фрицький. - Конституційне право України: Підручник. — К: Юрінком Інтер, 2002. – С. 536
6. Рабінович П.М. Права людини і громадянина: Навч. Посібник. – К.: Атіка, 2004.

Погорішний В. М.,
слухач 5-А курсу ННІЗДН НАВС

ГАРАНТІЙ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Сучасний стан розвитку права, правової системи висвітлив значну кількість нагальних проблем, які стосуються основ суспільного та державного ладу, перспектив розвитку демократії, утвердження ідеалів рівності та свободи, проголошених ключовими цінностями в Основному Законі України. Це зумовлює актуальність широкого кола питань з осмислення проблематики гарантій прав і свобод людини та громадянина в Україні.

Комплексний характер трансформаційних процесів, які відбуваються в політико-правовому житті України, визначає необхідність проведення науково-теоретичних досліджень не лише окремих проблем, пов'язаних з формуванням тих або інших правових і політичних інститутів, удосконаленням окремих галузей вітчизняного законодавства, а й системну розробку питань, які виявляються значущими саме з точки зору свого змісту, в якому переплітаються одразу декілька проблем, що почасти вивчаються відокремлено одна від одної [1, с. 5]. Одним з таких питань є опрацювання процесів забезпечення прав і свобод людини та громадянина в Україні в контексті реалізації таких конституційно окреслених орієнтирів державного та суспільного розвитку як правова, демократична та соціальна держава.

Нині проблема забезпечення прав і свобод особи набуває особливого значення. Суть цієї проблеми полягає в недостатньому забезпеченні останніх, що виявляється як у певних складнощах під час практичної реалізації деяких прав і свобод, закріплених у Конституції України, так і в незадовільному стані

їх захищеності. Існуючий розрив між проголошеними Основним Законом України правами та свободами особи, а також закріпленими в ній гарантіями цих прав і свобод, та повсякденною практикою їх реалізації та захисту можна пояснити тим, що головні передумови ефективного забезпечення прав і свобод особи, якими є вільне громадянське суспільство та демократична, правова, соціальна держава, в нашій країні ще, на жаль, не сформувались.

Аналізуючи історичний досвід минулого та сучасну практику забезпечення прав і свобод особи, можна зробити висновок про необхідність комплексного та системного втілення в життя основних засад громадянського суспільства з одночасним впровадженням у практику найважливіших принципів правової держави в Україні. Лише подолавши всі труднощі становлення правової державності та створення основ вільного громадянського суспільства можна підійти до реального розв'язання проблеми забезпечення прав і свобод людини та громадянина в Україні [2, с. 414].

Особлива роль у забезпеченні прав і свобод людини та громадянина в Україні належить міліції. Юридичні гарантії прав і свобод людини та громадянина в діяльності міліції реалізуються в межах її завдань і функцій. Будь-які, навіть найважливіші, інтереси держави, окремих органів або осіб не є підставою для найменшого обмеження людини в її правах і свободах інакше як на підставі й у порядку, передбачених Конституцією та законами України, в яких визначені повноваження, основні права й обов'язки підрозділів міліції, їх посадових осіб, а також межі втручання в автономію особистості.

Практична цінність прав і свобод людини та громадянина полягає в їх реальності, яка має забезпечуватися низкою гарантій. Під гарантіями прав і свобод людини та громадянина в Україні розуміється заснована на врахуванні та реалізації закономірностей суспільного розвитку діяльність міжнародних організацій, держави, інших соціальних суб'єктів, спрямована на створення сприятливих умов для повного та безперешкодного здійснення прав і свобод людини та громадянина, а також сукупність необхідних умов, засобів, факторів, використання яких має на меті досягнення певного соціального блага у сфері суспільних відносин, забезпечення їх ефективної охорони та результативного захисту від можливих порушень, відновлення прав і свобод особи, а також притягнення винних до негативної юридичної відповідальності.

Система гарантій прав і свобод людини та громадянина в Україні має специфічні внутрішньосистемні зв'язки між її складовими частинами. Ці зв'язки відображаються в тому, що використання одних гарантій тягне за собою реалізацію інших, і навпаки – втілення одних гарантій прав і свобод людини та громадянина може бути підставою для припинення дії інших. На підставі такого критерію як ознака сфери суспільних відносин гарантій прав і свобод людини та громадянина варто диференціювати на загальносоціальні (економічні, політичні й ідеологічні) та спеціальні (правові, або юридичні).

Загальносоціальні гарантії прав і свобод людини та громадянина в Україні утворюють цілісну систему, яка сприяє забезпеченню реалізації останніх. До загальносоціальних гарантій прав і свобод людини та громадянина належать економічні, політичні та ідеологічні, які взаємодіють зі спеціальними гарантіями. Система гарантій прав і свобод людини та громадянина має значну соціальну та особистісну цінність. Гарантування практичного втілення в життя

прав і свобод особи в Україні потребує подальшого вдосконалення. У цьому контексті В.С. Нерсисянц слушно зазначає, що в сучасних умовах на перший план виходить завдання з формування та функціонування системи реальних гарантій прав і свобод людини та громадянина. Для практичного здійснення цих прав і свобод у всіх сферах суспільного та політичного життя необхідна ефективна, погоджена та цілеспрямована взаємодія інституцій громадянського суспільства та правової держави. Відносна самостійність політичної та неpolітичної сфер життя (і відповідних суб'єктів), їхні взаємні протидії та стримування повинні бути доповнені їх активними зусиллями й співробітництвом, без чого неможливо взаємопогоджуваний, збалансований і стабільний розвиток цих двох сфер соціального цілого [3, с. 342].

Під час гарантування прав і свобод людини та громадянина юридичні гарантії посідають особливе місце, оскільки створюють основу для реалізації, охорони та захисту прав і свобод. Юридичні гарантії об'єктивно зумовлені та знаходяться в певному взаємозв'язку із загальносоціальними гарантіями і досягають найбільшої ефективності лише в тісній взаємодії з ними. Юридичні гарантії прав і свобод людини та громадянина є складним, багатоаспектним і самостійним інститутом правової системи України. У загальному розумінні юридичні гарантії – це сукупність правових умов, засобів і способів, що визначають процедуру, за допомоги якої особа може реально захищати свої права та свободи відповідно до законних підстав, передбачених Конституцією України, законодавчими актами та чинним законодавством [4, с. 163].

Водночас, міліція України посідає особливе місце у сфері реалізації прав і свобод людини та громадянина. Здійснюючи правоохоронну, управлінську, державну діяльність, міліція забезпечує права та свободи особи, інтереси суспільства і держави, причому її діяльність урегульована правовими основами. Правові основи організації та діяльності міліції як важлива юридична гарантія становлять дві основні форми (принципи права та норми права).

Список використаних джерел:

1. Пушкіна О.В. Система прав і свобод людини та громадянина в Україні: теоретичні і практичні аспекти забезпечення : [монографія] / О.В. Пушкіна. – К. : Логос, 2006. – 416 с.
2. Теорія держави та права : підруч. / [Є. О. Гіда, Є. В. Білозьоров, А. М. Завальний та ін.] ; за заг. ред. Є.О. Гіди. – К. : ФОП О.С. Ліпкан, 2011. – 576 с.
3. Нерсисянц В.С. Общая теория права и государства : учеб. / В.С. Нерсисянц. – М. : Норма : Инфра-М, 2010. – 560 с.
4. Білозьоров Є.В. Правові гарантії прав і свобод людини та громадянина у сфері діяльності міліції : [монографія] / Є. В. Білозьоров. – К. : Аванпост-прим, 2009. – 190 с.